

راهنمای سازمان ملل متحد برای پیشگیری از بزهکاری نوجوان (راهنمای ریاض)

مصوب و اعلان مجمع عمومی طی قطعنامه شماره ۴۵/۱۱۲ مورخ ۱۴ دسامبر ۱۹۹۵

۱. اصول بنیادین

۱. پیشگیری از بزهکاری نوجوان بخشی اساسی از پیشگیری از جرم در جامعه است. اشخاص جوان با مشارکت در فعالیت های قانونی و مفید اجتماعی و اتخاذ گرایش انسان دوستانه در قبال جامعه و چشم‌انداز زندگی قادر اند نگرش‌های غیر جرمی را توسعه دهند.
۲. پیشگیری موفقیت‌آمیز بزهکاری نوجوان مستلزم تلاش از جانب تمام جامعه است تا رشد هماهنگ نوجوان را همراه با احترام و ارتقاء مسئولیت آنان از عنفوان کودکی، اطمینان دهد.
۳. از نظر تفسیر راهنمای حاضر، گرایش کودک محور باید دنبال گردد. اشخاص جوان باید نقش و مشارکت فعال در جامعه داشته و باید به عنوان موضوعات محض اجتماعی شدن یا کنترل تلقی شوند.
۴. در اجرای این راهنما و براساس نظام‌های قانونی ملی رفاه اشخاص جوان از عنفوان کودکی باید کانون توجه برنامه پیشگیرانه باشد.
۵. نیاز به و اهمیت سیاست‌های مترقیانه پیشگیری از بزهکاری و مطالعه منظم بسط تدابیر باید مورد تصدیق و اذعان قرار گیرد. این امر باید مجرم ساختن و یا به جزا رساندن کودکی را برای رفتاری که باعث صدمه جدی به رشد کودک یا آزار به دیگران نیست، باز دارد. این سیاست ها و تدابیر باید شامل موارد زیر گردد:
  - الف) تمهید فرصت‌ها به‌ویژه فرصت‌های آموزشی، تا نیازهای متنوع اشخاص جوان تأمین گردد و به عنوان چارچوبی حمایتی برای صیانت رشد شخصی کلیه اشخاص جوان به ویژه آنهایی که آشکارا در محاصره یا ریسک اجتماعی هستند و نیازمند مراقبت خاص و حمایت‌اند، عمل کند.
  - ب) ایده‌ها و رهیافت‌های تخصصی برای پیشگیری بزهکاری برپایه قوانین، فرایندها، نهادها، تسهیلات و شبکه ارائه خدمت به هدف کاهش انگیزه، نیاز و فرصت برای یا شرایط موجب ارتکاب بزهکاریات،
  - ج) مداخله رسمی به نفع شخص جوان با سرلوحه قراردادن انصاف و برابری،
  - د) صیانت رفاه، رشد، حقوق و مصالح کلیه اشخاص جوان.
  - ص) با این تلقی که رفتار جوانی یا کردار که با کلیه هنجارها و ارزشهای اجتماعی مطابقت ندارد اغلب جزئی از فرایند بلوغ و رشد است و در اکثر افراد با تغییر وضعیت به بزرگسالی به گونه‌ای خود انگیخته از بین می‌رود.
  - ز) با آگاهی از اینکه این عقیده مسلط در کارشناسان است، برجسب زدن شخص جوان به عنوان «منحرف» و «مبزهکاری» یا «از پیش مبزهکاری» اغلب به رشد الگوی مداوم رفتار نامطلوب از سوی اشخاص جوان کمک می‌کند.

۶. برای پیشگیری از بزهکاری نوجوانان، بویژه جایی که هنوز موسسات ایجاد نشده اند، خدمات جامعه محور و برنامه باید گسترش یابند.

۲. دامنه راهنما،

۷. راهنمای حاضر باید در چارچوب گسترده اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، اعلامیه حقوق کودک و کنوانسیون حقوق کودک و در قالب قواعد حداقل معیار برای اجرای عدالت نوجوان (قواعد پکن) همچنین سایر اسناد و هنجارهای مربوط به حقوق، مصالح و رفاه کلیه کودکان و اشخاص جوان تفسیر و اجرا گردد.

۸. راهنما حاضر همچنین باید در قالب شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی حاکم در هر دولت عضو اجرا گردد.

۳. پیشگیری عمومی

۹. طرحهای پیشگیری جامع باید در سطح حکومت نهادینه گردد و شامل موارد زیر گردد:

(الف) تحلیل‌های ریشه‌ای مشکل و فهرست برداری از سرمایه‌ها، خدمات، تسهیلات و منابع موجود؛

(ب) تعریف روشن مسئولیت‌ها برای مؤسسات، نهادها، پرسنل واجد شرایط دخیل در تلاشهای پیشگیرانه؛

(ج) مکانیسم‌هایی برای هماهنگی مناسب در رابطه با تلاش‌های پیشگیری میان مؤسسات دولتی و غیردولتی.

(د) نظارت مداوم و ارزیابی دقیق خط‌مشی‌ها، برنامه‌ها و راهبردهای مبتنی بر مطالعات پیشگویانه در جریان اجرا.

(ر) روش‌هایی که به طور مؤثر فرصت ارتکاب اعمال بزهکاریانه را کاهش دهد.

(ز) دخالت جامعه از طریق طیفی وسیع از خدمات و برنامه‌ها.

(س) هماهنگی نزدیک چند وجهی میان حکومت ملی، ایالتی، استانی و محلی با مشارکت بخش خصوصی، نمایندگی شهروندان جامعه‌ای که قرار است به آنان خدمت شود و کار، مراقبت کودک، آموزش بهداشت، اجتماعی، نیروی انتظامی و قضایی در اقدام هماهنگ برای پیشگیری بزهکاری نوجوان و جرم جوانان.

(ض) مشارکت جوانان در سیاست‌ها و فرایندهای پیشگیری بزهکاری از جمله توسل به منابع جامعه، خود یاری جوانان و جبران خسارت برای قربانی و برنامه‌های کمک؛

(ط) پرسنل متخصص در کلیه سطوح؛

۴. فرایندهای تخصص

۱۰. باید بر سیاستهای پیشگیرانه‌ای تأکید نهاده شود که اجتماعی کردن و ادغام کلیه کودکان و اشخاص جوان را به ویژه از طریق خانواده، جامعه، گروه‌های هم‌تا، مدارس، آموزش حرفه‌ای و جهان کار و از طریق سازمانهای داوطلبانه تسهیل کند. توجه خاص باید به رشد شخصی مناسب کودکان و اشخاص جوان معطوف گردیده و به عنوان شرکای کامل و برابر در فرایندهای اجتماعی شدن و ادغام پذیرفته شوند.

(الف) خانواده

۱۱. هر جامعه‌ای باید بالاترین اولویت را بر نیازها و رفاه خانواده و کلیه اعضایش قرار دهد.

۱۲. از آنجایی که خانواده واحد اصلی مسئول برای اجتماعی شدن اولیه کودکان است، تلاش‌های دولتی و اجتماعی در جهت حفظ تمامیت خانواده از جمله اعضای نزدیک آن باید دنبال گردد. بر عهده جامعه جامعه است که به خانواده در مراقبت و حمایت و در اطمینان بخشیدن به رفاه جسمی و ذهنی کودکان کمک کند. ترتیبات کافی از جمله مراقبت روزانه باید فراهم گردد.

۱۳. حکومت باید سیاست‌هایی را مقرر نماید که مستعد و مشوق رشد کودکان در محیط‌های خانوادگی با ثبات و جا افتاده هستند. خانواده‌های نیازمند کمک در حل شرایط نا ثبات یا مناقشه باید از خدمات لازم برخوردار شوند.

۱۴. در جایی که محیط خانوادگی، با ثبات و جا افتاده وجود ندارد و وقتی که تلاش‌های جامعه در کمک به والدین ناکام است و اعضای نزدیک آن قادر به ایفای نقش خود نیستند جانشین‌های بدیل از جمله مراقبت، شیر دادن و فرزند خواندگی باید مورد توجه قرار گیرد. چنین جانشین‌هایی تا حد ممکن باید محیط خانواده با ثبات و جا افتاده را تکرار نماید در حالی که احساسی از تداوم را برای کودکان ایجاد نموده و از این رو از مشکلات همراه با «ترویج بیهودگی» اجتناب گردد.

۱۵. توجه خاص باید به کودکانی بعمل آید که بر اثر مشکلات ناشی از تغییر سریع و نابرابر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به ویژه کودکان بومی، خانواده‌های مهاجر و پناهنده آسیب دیده‌اند. از آنجایی که چنین تغییراتی ممکن است ظرفیت اجتماعی خانواده را در تأمین پرورش و تغذیه سنتی کودکان مختل نماید و اغلب در نتیجه تضاد نقش و فرهنگ برای اجتماعی کردن کودکان، باید شیوه‌های سازنده نوآورانه و اجتماعی طراحی شوند.

۱۶. باید تدابیری اتخاذ و برنامه‌هایی تدوین شوند که برای خانواده‌ها فرصت آموختن درباره نقش والدین و تعهدات آنان در قبال رشد کودک و مراقبت کودک فراهم آورد. در عین حال روابط مثبت فرزند - والدین را ارتقاء داده، والدین را برای مشکلات کودکان و اشخاص جوان حساس ساخته و مشارکت آنان را در مناسبت‌های خانواده و جامعه - محور ترغیب نماید.

۱۷. حکومت‌ها باید تدابیری اتخاذ نمایند که انسجام و هماهنگی خانواده را ارتقاء داده و جدایی کودکان از والدین را مایوس سازند مگر اینکه شرایط آسیب رسان به رفاه و آینده کودک بدیل کارآمدی را باقی نگذارد.

۱۸. حائز اهمیت است که بر کارکرد اجتماعی شدن خانواده و اعضای نزدیک آن تأکید گردد. همچنین اهمیت دارد که نقش، مسئولیت‌ها و مشارکت و همکاری آینده اشخاص جوان در جامعه مورد تصدیق قرار گیرد.

۱۹. به منظور اطمینان بخشیدن به حقوق کودک در سازگاری مناسب با جامعه، حکومتها و سایر مؤسسات باید روی مؤسسات اجتماعی و قانونی موجود تکیه نمایند هر گاه نهادهای سنتی و آداب و رسوم پیش از آن مؤثر نباشند باید تدابیر نوآورانه‌ای را فراهم نموده یا اجازه دهند.

ب) آموزش

۲۰. حکومت‌ها ملزم هستند آموزش عمومی برای تمامی اشخاص را فراهم نمایند.

۲۱. نظام‌های آموزشی علاوه بر فعالیتهای تحصیلی و آموزش حرفه‌ای شان باید توجه ویژه به موارد زیر معطوف دارند:

الف) تدوین ارزش‌های اولیه و گسترش احترام به هویت فرهنگی و الگوهای خود کودک، ارزش‌های اجتماعی کشوری

که کودک در آن زندگی می‌کند و تمدن‌هایی که متفاوت از خود کودک‌اند و حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین؛

ب) ارتقاء و رشد شخصیت و استعداد و توانایی‌های ذهنی و جسمی افراد جوان نسبت به کامل‌ترین استعدادشان؛

ج) مشارکت اشخاص جوان به عنوان شرکت‌کنندگان فعال و مؤثر بیشتر از صرفاً محسوسات در فرایند آموزشی؛

د) انجام فعالیت‌هایی که احساس هویت و تعلق به مدرسه و جامعه را ترویج می‌کند؛

و) تشویق اشخاص جوان برای درک و احترام گذاشتن به نظرات و عقاید مختلف و همچنین تفاوت‌های فرهنگی و سایر

تفاوت‌ها؛

ز) تمهید اطلاعات و راهنمایی درباره آموزش حرفه‌ای، فرصت‌های شغلی و پیشرفت سوابق کاری؛

ص) تمهید حمایت عاطفی مثبت برای اشخاص جوان و اجتناب از سوء رفتار روانی؛

ض) اجتناب از تدابیر انضباطی سخت؛

۲۲. نظام‌های تربیتی باید در پی همکاری با والدین، سازمان‌های جامعه و سازمان‌هایی که با فعالیتهای اشخاص

نوجوان مربوط‌اند.

۲۳. اشخاص جوان و خانواده‌شان باید درباره قانون و حقوق و مسئولیت‌هایشان تحت قانون و همچنین نظام ارزشی

جهان شمول از جمله اسناد ملل متحد مطلع شوند.

۲۴. نظام‌های اجتماعی باید مراقبت و توجه ویژه به اشخاص جوان در معرض ریسک اجتماعی به عمل آورند. برنامه‌های

تخصصی پیشگیری و مطالب آموزشی، رهیافت‌ها و ابزار باید تدوین و کاملاً مورد استفاده قرار گیرند.

۲۵. توجه ویژه باید به خط‌مشی‌ها و راهبردهای جامع برای پیشگیری از الکل، مواد مخدر و دیگر مواد سوء توسط

اشخاص جوان معطوف گردد. معلمان و دیگر اشخاص حرفه‌ای باید تجهیز و آموزش ببینند تا از مشکلات پیشگیری و یا به

آن پردازند. اطلاعات درباره استفاده و سوءاستفاده از مواد مخدر از جمله الکل باید در دسترس تشکل دانش‌آموزی قرار

گیرد.

۲۶. مدارس باید به صورت منبع و مراکز ارجاع برای تهیه خدمات پزشکی مشاوره و نظیر آن برای اشخاص جوان به ویژه

آن دسته با نیازهای خاص و دچار اعتیاد، غفلت، قربانی شدن و بهره‌جویی عمل نمایند.

۲۷. معلمان و سایر بزرگسالان و تشکل دانش‌آموزی باید از طریق برنامه‌های آموزشی گوناگون به مشکلات، نیازها و

تصورات اشخاص جوان به ویژه افراد متعلق به گروه‌های کم‌توجه، محروم، قومی یا اقلیت و کم‌درآمد حساس شوند.

۲۸. نظام‌های مدرسه باید تلاش نمایند بالاترین معیارهای حرفه‌ای و آموزشی را در ارتباط با روش‌های مواد درسی،

تدریس، آموزش و رهیافت و استخدام و آموزش معلمان واجد شرایط تأمین و ارتقاء دهند.

۲۹. نظام‌های مدرسه باید فعالیت‌های فوق برنامه مورد علاقه اشخاص جوان را با همکاری گروه‌های جامعه، برنامه‌ریزی، توسعه و اجرا نمایند.

۳۰. کمک ویژه باید به کودکان و اشخاص جوان داده شود که تبعیت از نظامنامه‌های حضور یا ترک تحصیل را دشوار می‌یابند.

۳۱. مدارس باید سیاست‌ها و قواعد منصفانه و عادلانه را ارتقاء دهند؛ دانش‌آموزان باید در ارگان‌های تدوین‌کننده سیاست مدرسه از جمله سیاست‌های انضباطی و تصمیم‌گیری حضور داشته باشند.

ج) جامعه

۳۲. خدمات و برنامه‌های جامعه - محور که به نیازهای خاص، مشکلات و مصالح و نگرانی‌های اشخاص جوان پاسخ داده و مشاوره و راهنمایی مناسب را به اشخاص جوان و خانواده‌هایشان ارائه دهد، باید گسترش یافته و در صورت وجود تقویت شوند.

۳۳. جوامع باید طیفی وسیع از تدابیر حمایتی جامعه - محور از جمله مرکز توسعه جامعه، تسهیلات تفریحی و خدمات پاسخگو به مشکلات خاص کودکان در معرض ریسک اجتماعی را باید برای اشخاص جوان فراهم یا آنان را هر کجا وجود دارند تقویت نمایند.

۳۴. تأسیسات خاص باید برای فراهم ساختن سرپناه کافی برای اشخاص که قادر به زندگی در منزل نیستند و یا فاقد منزل مسکونی اند، ایجاد گردد.

۳۵. طیفی از خدمات و تدابیر یاری‌دهنده باید در پرداختن به مشکلات تجربه شده اشخاص جوان در گذار به بزرگسالی ارائه گردد.

۳۶. سازمان‌های داوطلب ارائه دهنده خدمات برای اشخاص جوان باید از سوی حکومت‌ها و سایر مؤسسات مورد حمایت مالی و سایر حمایت‌ها قرار گیرند.

۳۷. سازمان‌های جوانان باید در سطح محلی ایجاد یا تقویت شوند و به آنان موقعیت کامل مشارکتی در مدیریت امور جامعه داده شود. این سازمان‌ها باید جوانان را در سازماندهی پروژه‌های جمعی و داوطلبانه و به خصوص پروژه به هدف یاری رساندن جوانان نیازمند مساعدت و ترغیب نمایند.

۳۸. مؤسسات حکومتی باید مسئولیت ویژه‌ای به عهده گرفته و خدمات لازم به کودکان بی‌خانمان یا خیابانی ارائه دهند. اطلاعات درباره تسهیلات محلی، مسکن، اشتغال و سایر اشکال و منابع کمک باید به راحتی برای اشخاص جوان فراهم گردد.

۳۹. طیفی گسترده از تأسیسات و خدمات تفریحی مورد علاقه خاص اشخاص جوان باید ایجاد گردد و به راحتی در دسترس آنان قرار گیرد.

د) رسانه‌های همگانی

۴۰. رسانه‌های همگانی باید در اطمینان دادن به اینکه اشخاص جوان به اطلاعات و مطالب از منابع متنوع ملی و بین‌المللی دسترسی دارند تشویق شوند.

۴۱. رسانه‌های همگانی، باید تشویق شوند که کمک مثبت اشخاص جوان به جامعه را انعکاس دهند.

۴۲. رسانه‌های همگانی باید تشویق شوند که اطلاعات درباره وجود خدمات، تسهیلات و فرصت‌ها برای اشخاص جوان در جامعه را پخش نمایند.

۴۳. رسانه‌های همگانی به طور اعم و تلویزیون و رسانه فیلم به طور اخص باید تشویق شوند که نمایش پورنوگرافی (تصاویر مستهجن)، مواد مخدر و خشونت را به حداقل رسانده و خشونت و بهره‌جویی را به گونه‌ای ناخوشایند نشان دهند. همچنین نمایشات و عرضه‌های خفیف‌کننده و توهین‌آمیز به خصوص کودکان، زنان و روابط بین اشخاص اجتناب نموده و اصول و نقش‌های برابر را ارتقاء دهند.

۴۴. رسانه‌های همگانی باید از نقش و مسئولیت اجتماعی گسترده خود و همچنین نفوذشان در ارتباطات مربوط به سوءاستفاده مواد مخدر و الکل ناشی از جوانی آگاه باشند. باید از قدرت خود در پیشگیری از سوءاستفاده مواد با ارسال پیام‌های مداوم از طریق رویکرد متوازن استفاده نمایند. اطلاع‌رسانی مؤثر علیه مواد مخدر باید در تمام سطوح گسترش یابد.

۵. خط‌مشی اجتماعی

مؤسسات حکومت‌ها باید اولویت زیادی به برنامه‌ها و طرح‌ها برای اشخاص جوان بدهند و اعتبارات و سایر منابع کافی برای ارائه مؤثر خدمات، تسهیلات و کارمندان تخصیص دهند تا تأمین مراقبت پزشکی و بهداشت کافی، تغذیه، مسکن و سایر خدمات پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر و الکل و رفتار میسر گردد و اطمینان دهند که چنین منابع در دسترس جوانان قرار گرفته و بموقع از آنها بهره‌مند می‌شوند.

۴۶. نهادهای (سلب آزادی) کردن اشخاص جوان باید اقدامی از آخرین توسل بوده و برای حداقل مدت لازم صورت گرفته و رعایت بهترین مصالح شخص جوان شایان اهمیت است. ضوابط اجازه‌دهنده برای دخالت رسمی در این خصوص باید دقیقاً تعریف شده و محدود به شرایط زیر باشد:

الف) در صورتی که کودک و شخص جوان از آزاری در رنج باشد که توسط والدین و قیم‌ها به وی وارد شده باشد.

ب) در صورتی که کودک یا شخص جوان مورد سوءاستفاده جنسی، جسمی و روحی توسط والدین یا قیم‌ها قرار گرفته باشد،

ج) در صورتی که از کودک یا شخص غفلت شده یا از وی دست کشیدند یا توسط والدین و قیم‌ها مورد بهره‌جویی قرار گرفته باشد.

د) در صورتی که کودک یا شخص جوان توسط خطر جسمی و روحی به خاطر رفتار والدین و قیم‌ها مورد تهدید باشد؛

ه) در صورتی که خطر جسمی و روانی جدی به کودک و شخص نوجوان خود را در رفتار خود وی نشان داده نه والدین و قیما، نه نوجوان خودش و نه خدمات جامعه غیر مقیم نتوانند خطر را با ابزاری جز زندانی کردن برطرف نمایند.

۴۷. مؤسسات حکومتی باید برای اشخاص فرصت تحصیل تمام وقت فراهم نمایند که در صورت عدم توانایی والدین و یا قیم در تأمین آن توسط دولت پرداخت گردد و همچنین فرصت کسب تجربه کاری داده شود.

۴۸. برنامه‌های پیشگیری از بزهکاری باید بر پایه یافته‌های تحقیقی موثق و علمی با نظارت اداری و ارزشیابی و انطباق از همین قرار طرح‌ریزی و توسعه یابند.

۴۹. اطلاعات علمی باید در اختیار جامعه حرفه‌ای و عامه مردم درباره نوع رفتار یا وضعیتی قرار گیرد که دال بر یا نتیجه‌اش قربانی شدن جسمی و روانی، آزار یا سوءاستفاده و بهره‌جویی باشد.

۵۰. به طور کلی، شرکت در طرح‌ها و سرمایه‌ها باید داوطلبانه باشد. اشخاص جوان خودشان باید در تدوین، توسعه و اجرای آنان مشارکت نمایند.

۵۱. حکومت‌ها باید بررسی، گسترش و اجرای خط‌مشی‌ها تدابیر و راهبردها در داخل یا خارج از نظام عدالت کیفری را برای پیشگیری از خشونت داخلی علیه و یا آسیب رسان به اشخاص نوجوان را آغاز و یا ادامه دهند و رفتار منصفانه با این قربانیان خشونت داخلی را اطمینان دهند.

۶. قانون‌گذاری و اجرای عدالت نوجوان

۵۲. حکومت‌ها باید قوانین و آئین دادرسی مشخص جهت ارتقاء و حمایت از حقوق و رفاه کلیه اشخاص جوان وضع و اجرا نمایند.

۵۳. قانون پیشگیری از قربانی شدن، سوءاستفاده، بهره‌جویی و استفاده برای فعالیت‌های کیفری کودکان و اشخاص نوجوان باید وضع و اجرا گردد.

۵۴. هیچ کودک یا شخص جوان نباید مشمول اصلاح سخت یا توهین‌آمیز یا تدابیر تنبیهی در منزل، مدارس یا در هر نهاد دیگری گردد.

۵۵. قانون و اجرا به هدف محدود کردن و کنترل دسترسی به سلاح از هر نوع برای کودکان و اشخاص جوان باید دنبال گردد.

۵۶. به منظور پیشگیری بیشتر از داغ‌نگ، قربانی شدن و کیفری شدن اشخاص جوان باید قوانینی وضع گردد که اطمینان دهد رفتار ارتكابی از سوی بزرگسال که بزهکاری تلقی نگردیده و یا مجازات به همراه ندارد، در صورت ارتكاب از سوی شخص جوان بزهکاری محسوب نگردیده و مجازات نخواهد شد.

۵۷. ایجاد سازمان بازرسی یا نهاد مشابه مستقل باید مورد بررسی قرار گیرد که اطمینان دهد موقعیت، حقوق و مصالح اشخاص جوان حفظ گردیده و ارجاع مناسب به خدمات موجود به عمل می‌آید. اداره بازرسی یا دیگر نهاد ایجاد شده بر اجرای راهنمای ریاض، قواعد پکن و قواعد حمایت از نوجوانان محروم از آزادی‌شان نظارت خواهد کرد. اداره بازرسی یا

نهاد دیگر باید در فواصل منظم گزارشی از پیشرفت حاصله و دشواری های رویارو در اجرای اسناد انتشار دهد. خدمات جانبی از کودک هم باید برقرار گردد.

۵۸. نیروی انتظامی و سایر کارکنان و ذی مدخل اعم از زن و مرد باید آموزش ببینند تا به نیازهای خاص اشخاص جوان پاسخ دهند و در بالاترین میزان ممکن با برنامه ها و امکانات ارجاع برای تغییر مسیر رسیدگی اشخاص جوان از نظام عدالت آشنا بوده و از آنان استفاده نمایند.

۵۹. قوانینی باید وضع و دقیقاً اجرا شوند که کودکان و اشخاص جوان را از استفاده مواد مخدر و خرید و فروش مواد مخدر حراست نماید.

۷. تحقیق، گسترش خط مشی و هماهنگی

۶۰. تلاش هایی باید صورت گیرد و مکانیسم هایی باید برقرار گردند تا بر پایه هم چند موضوعی و هم فوق موضوعی، تعامل و هماهنگی میان مؤسسات و خدمات اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی، نظام عدالت، نوجوانان جامعه و مؤسسات توسعه و سایر نهادهای ذیربط را ارتقاء دهند.

۶۱. تبادل اطلاعات، تجربه و کاردانی حاصله از پروژه ها، روشها و ابتکارات مربوط به جرم جوانان پیشگیری از بزهکاری و عدالت نوجوان باید در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی تشدید گردد.

۶۲. همکاری بین المللی و منطقه ای در موضوعات مربوط به جرم جوانان، پیشگیری از بزهکاری و عدالت نوجوان با مشارکت حقوقدانان، کارشناسان، تصمیم گیرندگان باید بیشتر بسط یافته و تقویت گردد.

۶۳. همکاری فنی و علمی در موضوعات عملی و مربوط به خط مشی به ویژه در طرحهای آموزشی، آزمایشی و نمایشی و درباره مشاغل ویژه راجع به جلوگیری از جرم جوانان و بزهکاری نوجوان باید قویاً مورد حمایت حکومتها، نظام سازمان ملل متحد و سایر سازمانهای مربوطه قرار گیرند.

۶۴. همکاری در انجام تحقیقات علمی در رابطه با شیوه های مؤثر پیشگیری از جرم جوانان و بزهکاری دختران باید تشویق گردد و یافته های چنین تحقیق باید وسیعاً پخش و ارزشیابی شوند.

۶۵. ارگانها، مؤسسات، نهادها و ادارات ذیربط سازمان ملل متحد باید همکاری نزدیک و هماهنگی نزدیک در مسائل مختلف مربوط به عدالت کودکان نوجوان و جرم جوانان و پیشگیری بزهکاری نوجوان را دنبال نمایند.

۶۶. بر پایه راهنمای حاضر، دبیرخانه سازمان ملل متحد با همکاری نهادهای ذی علاقه باید نقش فعال در انجام تحقیق همکاری علمی، تدوین گزینه سیاستگذاری و بازنگری و نظارت بر اجرا ایشان ایفا کرده و به صورت منبع اطلاعاتی قابل اعتماد درباره شیوه های مؤثر پیشگیری از بزهکاری عمل کند.